

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מטשפנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

ר' רפאל אפרים ב"ר יהודה שינפלד ע"ה
הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל

משנה ו'

בפרשת יולדת נאמר: "ואם נקבה תלד וטמאה שבועיים כנדתה, וששים יום וששת ימים תשב על דמי טהרה. ובמלאת ימי טהרה לבן, או לבת, תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה, או תור לחטאת" (ויקרא יב, ה-ו), מפסוק זה למדים שהיולדת נקבה טמאה שבועיים, ולאחר שבועיים היא טובלת ובכך היא נטהרת לבעלה, אבל עדיין אסור לה לאכול קדשים ולהיכנס למקדש עד שגומרת לספור עוד ששים וששה ימים של טהרה, שביחד עם ארבעה עשר יום הראשונים יוצא שהיא נטהרת לגמרי לאחר שמונים יום מהלידה, וביום השמונים ואחד מהלידה, היולדת מביאה את קרבנה, ויום זה נקרא יום 'מלאת ימי טהרה לבת', שכן יום זה בא לאחר שנשלמו שמונים יום מלאים מיום הלידה. דין זה נוהג בין שנולד ולד בר קיימא ובין שנולד נפל. וההלכה היא שאם חזרה האשה ונתעברה בתוך ימי טהרתה, היינו בתוך השבועיים שלאחר הלידה, והפילה בתוך 'מלאת', היינו בתוך ששים ושש הימים שממשיכה לספור לאחר ימי טהרתה, היא אינה צריכה להביא קרבן על הלידה הראשונה, אלא היא מתחילה לספור מחדש את ימי טהרתה ולאחר שישתיימו ימי 'המלאת' של הלידה השניה, היא מביאה קרבן אחד עבור שתי הלידות. ברם אם הפילה לאחר 'מלאת' שמונים הימים של הלידה הראשונה, כגון: שהפילה ביום השמונים ואחד, אע"פ שעדיין לא הביאה קרבן עבור הלידה הראשונה, בכל זאת צריכה היא להביא שתי קרבנות עבור שתי הלידות.

רבינו עובדיה מברטנורא

המפלת לאור שמונים ואחד - שילדה נקבה, וליל שמונים ואחד שהיתה ראויה למחר להביא כפרתה הפילה.

בית שמאי פוטרין מן הקרבן - מלידה שניה. אע"ג דלאחר מלאת הוא, הואיל ולילה היא ולא יצתה שעה ראוי לקרבן, דלילה מחוסר זמן קרבן היא, דכתיב (ויקרא ז) "ביום צוותו", הלכך לענין קרבן כתוך מלאת דמי.

מאי שנא אור לשמונים ואחד מיום שמונים ואחד - הודיא חייבת קרבן על הנפל שהפילה לדברי הכל הואיל ואחר מלאת הפילה.

אם שוה לו לטומאה - שהרי אתם מודים שבשקיעת החמה של יום שמונים כלו ימי טהרה שלה, ואם ראתה בליל שמונים ואחד טמאה.

הדמים אינם מוכיחים - והדם שאתם אומרים אם שווה לו לטומאה, אינו ראיה, שהרי המפלת תוך מלאת דמה טמא מפני הלידה, ואינה חייבת קרבן שני לפי שכל שבא בתוך מלאת נחשב כאילו בא עם הולד הראשון ובהא מודו בית הלל.

הַמְפֹּלֶת אֹר לְשְׁמוֹנִים וְאַחַד אשה שהפילה בלילה שלפני יום השמונים ואחד ללידתה הראשונה, שבה ילדה נקבה - **בֵּית שְׁמַאי - פּוֹטְרִין מִן הַקֶּרְבָּן** על לידת הנפל, היינו על הלידה השניה, וטעמם של בית שמאי הוא: שהואיל ולילה אינו זמן קרבן, הרי זה נחשב כאילו הפילה בתוך 'מלאת ימי טהרה', היינו בתוך השמונים יום ללידתה הראשונה, ולכן אינה צריכה להביא קרבן נוסף על לידת הנפל (הלידה השניה) **בֵּית הַלֵּל - מְחַיְבִים** להביא קרבן נוסף על לידת הנפל, וטעמם של בית הלל הוא: שהואיל וכבר נשלמו ימי הטהרה, אע"פ שלא יכולה להקריב את קרבנה עד למחרת, דינה כמפלת לאחר 'מלאת ימי טהרה', היינו כדין מי שהפילה לאחר השלמת שמונים הימים ללידה הראשונה, ולכן חייבת היא להביא קרבן נוסף על לידת הנפל, חוץ מהקרבן שצריכה להביא על הלידה הראשונה. **אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי** שואלים בית הלל את בית שמאי: **מֵה שָׁנָה אֹר לְשְׁמוֹנִים וְאַחַד מִיּוֹם שְׁמוֹנִים וְאַחַד** למה שונה דינה של המפלת בלילה של יום השמונים ואחד מדינה של מי שהפילה בבוקר יום השמונים ואחד, שלדברי הכל המפילה בזמן זה חייבת להביא קרבן נוסף עבור לידת הנפל, הואיל והפילה לאחר מלאת ימי הטהרה, והרי דין הלילה הוא כדין היום שלאחריו, ועוד שואלים בית הלל **אִם שָׁוָה לוֹ לְטִמְאָה** כיוון שאתם מודים שליל היום השמונים ואחד שווה ליום עצמו לענין טומאה, שאם ראתה בו דם הרי היא טמאה, לפי שבשקיעת החמה של יום השמונים נגמרו לה ימי הטהרה, **לֹא יִשְׁוֶה לוֹ לְקֶרְבָּן** אם כן למה אתם לא משווים את הלילה ליום שלאחריו גם לענין קרבן, **אָמְרוּ עֲנֵנוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי: לֹא** אין להשוות את ליל יום השמונים ואחד לבוקר יום השמונים ואחד, שכן **אִם אָמַרְתֶּם בְּמִפְּלֵת יוֹם שְׁמוֹנִים וְאַחַד** שהיא חייבת קרבן על לידת

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

הנפל, שֶׁפֶן בְּזָמַן זֶה יֵצֵאָהּ הָאִשָּׁה מִימֵי הַטְּהָרָה שֶׁל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְהַפִּילָה בְּשָׁעָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְהֵבִיא בָּהּ קֶרְבָּן עַל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה תֹּאמְרוּ בְּמִפְלַת אֹר לְשִׁמוּנִים וְאַחַד בְּלֵיל יוֹם הַשְּׂמוּנִים וְאַחַד, שֶׁלֹּא יֵצֵאָהּ מִיַּד הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה כִּשְׁהַפִּילָה בְּשָׁעָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְהֵבִיא בָּהּ קֶרְבָּן שֶׁהִרִי בְּלֵילָה אֵינָה רְאוּיָה לְהֵבִיא קֶרְבָּן עַל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה, לְפִי שְׁלִילָה אֵין הוּא זְמַן קֶרְבָּן, וְכִיוּן שֶׁלְעֵנִיין קֶרְבָּן נִחְשָׁב הַלֵּילָה כְּאִילוּ הוּא 'בְּתוֹךְ הַמְּלָאָת' שֶׁל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה, אִם כֵּן כִּיצַד תֹּאמְרוּ שְׁחִיבַת לְהֵבִיא קֶרְבָּן עַל לֵידַת הַנֶּפֶל (לֵידָה שְׁנִיָּה) בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: וְהָרִי הַמְּפֹלֵת אִשָּׁה שֶׁהַפִּילָה בְּבוֹקֵר יוֹם שְׂמוּנִים וְאַחַד שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת תּוֹכִיחַ, שֶׁלֹּא יֵצֵאָהּ בְּשָׁעָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְהֵבִיא בָּהּ קֶרְבָּן שֶׁלְמֵרוֹת שֶׁהַפִּילָה בְּזָמַן שְׁעֵדִיין לֹא יֵצֵאָהּ מִיַּד הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה, שְׁכֵן בְּשַׁבַּת לֹא יִכְלֶה לְהַקְרִיב אֶת קֶרְבָּנָהּ, שֶׁהִרִי בְּשַׁבַּת אֵין מְקַרְבִּים קֶרְבָּנוֹת יַחִיד, בְּכֹל זֹאת וְחִיבַת בְּקֶרְבָּן מַחֲיִבִים אוֹתָהּ לְהֵבִיא קֶרְבָּן עַל הַנֶּפֶל, אֲעִי"פ שֶׁהַפִּילָה בְּזָמַן שְׁעֵדִיין לֹא יֵצֵאָהּ מִיַּד הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה. אָמְרוּ עֵנוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל: לֹא אֵין זֶה הוֹכַחָה, אִם אָמַרְתֶּם בְּמִפְלַת יוֹם שְׂמוּנִים וְאַחַד שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת שְׁחִיבַת קֶרְבָּן עַל הַנֶּפֶל, הִרִי הַטַּעַם הוּא, שְׁאַף עַל פִּי שְׁאֵינוּ רְאוּי לְקֶרְבָּן יַחִיד שְׁאֵין קֶרְבָּן יַחִיד בְּשַׁבַּת מְקַרְבִּים אֶת קֶרְבָּנוֹת הַיּוֹם, וְנִמְצָא שְׁבִזְמַן זֶה נִיתֵן לְהַקְרִיב קֶרְבָּנוֹת תֹּאמְרוּ בְּמִפְלַת אֹר לְשִׁמוּנִים וְאַחַד, שְׁאֵין הַלֵּילָה רְאוּי לֹא לְקֶרְבָּן יַחִיד וְלֹא לְקֶרְבָּן צְבוּר לְפִי שְׁבִלִילָה אֵין מְקַרְבִּים קֶרְבָּנוֹת כֹּלֵל, וְלִכֵּן אֵין לוֹמֵר שֶׁהַמְּפֹלֵת בְּלֵילָה שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׂמוּנִים וְאַחַד תִּהְיֶה חִיבַת בְּקֶרְבָּן עַל הַנֶּפֶל. וְעוֹד עוֹנִים בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל עַל מֵה שְׁאִמְרוּ, שְׁכֵמוּ שֶׁהִשּׁוּ אֶת הַלֵּילָה לַיּוֹם לְעֵנִיין טוֹמָאָה, יֵשׁ לְהַשׁוּוֹת אֶת הַלֵּילָה לַיּוֹם גַּם לְעֵנִיין קֶרְבָּן, וְעַל כֵּךְ עוֹנִים לָהֶם בֵּית שְׁמַאי הַדְּמִים אֵינָן מוֹכִיחִין אֵין לְהוֹכִיחַ מִטּוֹמָאָת הַדָּם בְּלֵיל שְׂמוּנִים וְאַחַד עַל חִיּוּב הַקֶּרְבָּן, שֶׁהַמְּפֹלֵת בְּתוֹךְ מְלָאָת בְּתוֹךְ שְׂמוּנִים יְמֵי הַטְּהָרָה לְאַחַר לֵידַת נִקְבָה - דְּמִיָּה טְמֵאִין מִשּׁוּם הַלֵּידָה הַשְּׁנִיָּה, וְאֵין אֲנוּ אוֹמְרִים שְׁדָמִים אֵלוּ הֵם דְּמֵי טְהָרָה שֶׁל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה, וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבָּן שְׁכֵן הַפִּילָה בְּתוֹךְ יְמֵי הַמְּלָאָת שֶׁל הַלֵּידָה הָרֵאשׁוֹנָה (כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ בְּהַקְדָּמָה), וְלִכֵּן הוּא הַדִּין גַּם לְמִפְלַת בְּלֵיל הַשְּׂמוּנִים וְאַחַד שֶׁתִּהְיֶה פְטוּרָה מִן הַקֶּרְבָּן אֲעִי"פ שֶׁאִם רֵאתָ בּוֹ דָם הִרִי הִיא טְמָאָה*, לְפִי שְׁאֵין חִיּוּב קֶרְבָּן תְּלוּי בְּטוֹמָאָת הַדָּם.

*כמו שביארנו לעיל לפי שבזמן זה היא סיימה את ימי הטהרה של שמונים הימים מהלידה הראשונה

משנה ז'

בתחילת המחזור של האשה כאשר היא רואה דם, הרי היא נידה שבעה ימים, ואם פסקה ביום השביעי לפנות ערב לראות דם, עפ"י התורה היא טובלת בליל יום השמיני והיא טהורה. לאחר שבעת ימי הנידה מתחילים אחד עשר ימי זיבה, ואם לא רואה דם בכל ימי הזיבה הרי היא טהורה, אך אם רואה דם באחד מאותם אחד עשר יום הדין הוא: אם ראתה דם יום אחד בלבד, צריכה היא לשמור יום אחד בטהרה (שלא תראה בו דם) כנגד יום הטומאה, ובלשון המשנה זה נקרא 'שומרת יום כנגד יום', כלומר שהיא טובלת למחרת היום הטמא ואם אינה רואה ביום זה דם הרי היא טהורה בערב, וכן אם ראתה דם בשתי ימים רצופים הרי היא שומרת את היום השלישי בטהרה. אבל אם רואה דם במשך שלושה ימים רצופים, הרי היא נעשית 'זבה גמורה' וצריכה היא לשמור שבעה ימים נקיים שבהם לא תראה דם, וביום השביעי היא טובלת, וביום השמיני היא מביאה קרבן שתי תורים, או שני בני יונה, האחד לחטאת והשני לעולה. ואם רואה דם לאחר אחד עשר ימי הזיבה, הרי היא שוב נידה, שלאחריהם יבואו שוב אחד עשר ימי הזיבה וחוזר חלילה עד עולם. ואם אשה טעתה בחשבון הימים ואין היא יודעת האם היא בשבעת ימי הנידה, או שהיא באחד עשר ימי הזיבה ורואה היא דם במשך שלושה ימים רצופים, הרי היא נקראת 'ספק זבה', וצריכה היא לספור שבעה ימים נקיים ולטבול, וביום השמיני היא צריכה להביא קרבן מספק.

רבינו עובדיה מברטנורא

חמשה ספיקי זיבות – ספק זיבה הוי כגון טועה שראתה שלושה ימים ואינה יודעת אם בימי נדתה אם בימי זיבתה, מביאה קרבן ואינו נאכל. וספק לידה הוי כגון הפילה ואינה יודעת מה הפילה. ואם יש עליה חמשה ספיקות של זיבה או חמשה ספיקות של לידה. **מביאה קרבן אחד** – חטאת העוף הבא על הספק.

ואוכלת בזבחים. שהרי הקרבן הזה לטהרה בא, הרי הוא כטבילה, שאם נטמאת האשה כמה טומאות טבילה אחת עולה לכולם, אף קרבן זה כן. **ואין השאר עליה חובה** – לא הצריכה חכמים להביא, שאף האחת בקושי הנירו להקריב ספק מליקת חולין למזבח, אלא שאם לא כן אין לה תקנה ליטהר בקדשים.

חמש לידות ודאות, או חמש זיבות ודאות, מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים – כדפרישנא.

השאר עליה חובה. דתניא, יכול תביא על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת קרבן אחד לשניהם, תלמוד לומר (ויקרא י"ב) "זאת תורת היולדת".

קינין – שתי קינין. דהיינו ארבע תורין. **בדיני זהב** – בשני (דינרי) זהובים, דינר זהב לכל קן.

המעון הזה – שבועה היא. **נכנס לבית דין ולימד כר** – אף על פי שהיקל בשל תורה. ולימד דבר שאינו כהלכה, משום עת לעשות לה' עשה כן. שאלמלא כן לא ימצאו, וימנעו העניות מלהביא אפילו אחד ויאכלו קדשים בטומאת הגוף.

ברבעתים – שני קינין בשני רבעי דינר כסף. ודינר זהב הוא עשרים חמשה דינרי כסף.

האשה שיש עליה ספק חמש זיבות כגון אשה שטעתה בחשבון הימים, וראתה דם שלושה ימים רצופים במשך חמישה חודשים, ואין היא יודעת האם ראתה את הדם בשבעת ימי הנידה, או באחד עשר ימי הזבה, וכמו שביארנו בהקדמה היא נקראת 'ספק זבה' ו**ספק חמש לידות** או שיש עליה ספק חמש לידות, כלומר שהפילה חמש פעמים, ואין היא יודעת האם מה שהפילה הוא ממין חובה, או ממין פטור, כמו שלמדנו במשנית ג-ה, - **מביאה קרבן אחד עולה וחטאת**, שחטאת העוף באה על הספק, **ואוכלת בזבחים** ולאחר הקרבת הקרבן מותר לה לאכול מהקדשים*, **ואין השאר עליה חובה** ולא הצריכו אותה חכמים להביא קרבן גם עבור ארבעת הזיבות, או הלידות האחרות, שהרי יש בזה ספק מליקת עוף חולין למזבח, ולכן התירו חכמים בקושי להביא רק קרבן אחד כדי להתירה לאכול מהקדשים. **חמש לידות ודאות** אשה שיש עליה חמש לידות ודאות, היינו שילדה חמש פעמים, ובכל פעם הלידה היתה אחרי מלאת ימי הטהרה של הלידה הקודמת, **חמש זיבות ודאות** או שיש עליה חמש זיבות ודאות, היינו שחמש פעמים ראתה דם שלושה ימים רצופים כאשר היתה באחד עשר ימי הזבה - **מביאה קרבן אחד, ואוכלת בזבחים** שקרבן אחד מטהר אותה לאכול קדשים כמו שביארנו לעיל, **והשאר עליה חובה** וחיבת להביא גם את שאר ארבעת הקרבנות, שהואיל והלידות היו כל אחת מהן לאחר מלאת ימי הטהרה מהלידה הקודמת, אין האשה נפטרת מחיובה אלא אם כן הביאה קרבן על כל לידה ולידה, כמו שנאמר "זאת תורת היולדת", ודרשו מהמילה 'זאת', לחייב על הלידה שלפני מלאת ימי הטהרה ועל הלידה שלאחר מלאת ימי הטהרה, היינו שיש עליה להביא קרבן על כל לידה ולידה. וכן בזיבות אינה נפטרת מחיובה עד שתביא קרבן על כל זיבה וזיבה **מעשה שעמדו קנים בירושלים בדינרי זהב** שתי תורים, או שני בני יונה נקראים קן, והמשנה מספרת שפעם קרה שמחיר הקינים התייקר וכל קן נמכר תמורת דינר זהב, ודבר זה קרה עקב כך שהיו הרבה אנשים ונשים שהיו צריכים קינים לצורך הקרבתם לקרבן. **אמר רבן שמעון בן גמליאל** הזקן, שחי בזמן שבית המקדש היה קיים: **המעון הזה** המקדש הזה, וביטוי זה הוא כינוי לשבועה, כאילו אמר 'נשבע אני בקדושת בית המקדש' **לא אליו לא אלך לישון הלילה, עד שיוזל מחיר הקינים שיהו בדינרין** ויהיה כל קן נמכר תמורת דינר כסף. **נכנס לבית דין, ולימד: האשה שיש עליה חמש לידות ודאות, או חמש זיבות ודאות - מביאה קרבן אחד, ואוכלת בזבחים** כמו שביארנו לעיל, **ואין השאר עליה חובה** ואינה חייבת להביא את שאר ארבעת הקרבנות, ואע"פ שמהתורה היא כן חייבת להביא את שאר הקרבנות כמו שלמדנו לעיל, מכל מקום הקל רבן שמעון בן גמליאל ולימד דבר שאינו כהלכה כדי להביא להוזלת הקינים, ועשה זאת עפ"י הכלל של 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', שאלמלא עשה כן היו הנשים העניות נמנעות מלהביא אפילו קרבן אחד, ובכל זאת היו אוכלות קדשים בטומאה, וכדי למנוע תקלה מבנות ישראל עשה את שעשה. **ועמדו קנים בו ביום ברבעתים** ובאמת דבר זה גרם לירידת מחיר הקינים כך שכל קן נמכר תמורת שתי רבעים שהם חצי דינר כסף**.

*שכן היולדת והזבה נקראות 'מחוסרות כפרה', דהיינו שאף לאחר שטבלו וטהרו מטומאתן, עדיין לא נגמרה טהרתן כדי שיוכלו לאכול קדשים עד שיביאו את קרבנן, וקודם שיביאו את קרבנן (כפרתן), אסורות הן לאכול קדשים, ובאה המשנה ללמדנו שאע"פ שיש כאן כמה זיבות וכמה לידות, מכל מקום מועיל קרבן אחד לכולן, כדי להתירה לאכול קדשים, לפי שקרבן זה הוא כמו טבילה, וכשם שאם נטמאה כמה פעמים טבילה אחת מועילה לכלן, אף קרבן זה מועיל לכל הלידות, או הזיבות.

**המלאכת שלמה מסביר שבועה רבן שמעון בן גמליאל לא שינה את ההלכה, שכן בתחילה הנשים טעו וחשבו שרק לאחר שיביאו את כל חמשת הקרבנות הם יהיו טהורות לאכול קדשים, והיות והקינים עלו ביוקר נמנעו הנשים ולא הביאו אפילו קן אחד (כי אמרו לעצמם שממילא הם לא יצליחו להביא חמש קינים ולא יהיו טהורות לאכול קדשים), ובא רבן שמעון בן גמליאל ופרסם את ההלכה שעליה למדנו במשנה, שלאחר שהאשה מביאה קרבן אחד (קן אחד) מותרת היא לאכול בקדשים, ואילו את שאר ארבעת הקרבנות תביא רק לאחר שיוזל מחירם.